

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету суспільних наук
і міжнародних відносин

 Віталій КРИВОШЕЇН

«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.12 Зовнішня політика України

шифр із ОПП і повна назва навчальної дисципліни

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 Міжнародні відносини

спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії

освітня програма Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні
студії

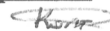
рік набору 2024/2025 форма навчання денна термін навчання 3 роки 10 місяців

вид дисципліни

обов'язкова

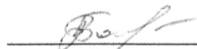
Розробник (-и) Коптєв Олександр Сергійович, доцент кафедри міжнародних
відносин, доктор філософії з міжнародних відносин

вказати розробників: ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання

підпис

Погоджено гарант ОП

(підпис)

Іван Головко
(ім'я та прізвище)

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол від « 2 8 » с е р п н я 2025 року № 1

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету

Протокол від « 2 9 » с е р п н я 2025 року № 1

Дніпро
2025

Опис навчальної дисципліни

Навчальний рік викладання дисципліни	Курс	Семестр	Підсумковий контроль				Індивідуаль ні завдання		Кредитів ECTS	Обсяг роботи студента (години)						
			екзамен	диф.залик	залик	курсова робота	форма	кількість		всього	аудиторні					самостійна робота
											всього аудиторних	лекції	практичні	семінарські заняття	лабораторні	
2024/25	2	3	3				км р	1	4,0	120	48	32		16		72

1. Мета дисципліни

Вивчити концептуальні засади зовнішньої політики України, зовнішньополітичної діяльності України по забезпеченню її національних інтересів у міжнародних відносинах. Завданням її є формування національної самосвідомості, становлення професійного мислення фахівця з міжнародних відносин та міжнародної інформації.

Вивчення її надасть можливість студентам отримати знання з історії, теорії та практики зовнішньополітичної діяльності України, аналізувати основні положення концептуальних документів у галузі зовнішньої політики України та інших держав і використовувати ці знання у своїй майбутній професійній діяльності. Вивчення дисципліни також забезпечує формування наступних компетентностей за ОПП:

- ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.
- ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 5. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- СК 7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.
- СК 8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.
- СК 11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності)

Опанування наступних дисциплін: «Вступ до спеціальності».

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання

№	Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання за ОП	Номери тем
1	знати: основні тенденції сучасних міжнародних відносин, особливості формування зовнішньої політики України, основні напрямки зовнішньої політики України та особливості їх реалізації в сучасних міжнародних умовах.	РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.	1-15
2	знати: механізми та принципи реалізації зовнішньої політики України на сучасному етапі; особливості реалізації права міжнародних договорів щодо реалізації базових векторів зовнішньої політики України	РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.	1-15
3	уміти: аналізувати рівні впливу основних тенденцій світової політики на формування та реалізацію зовнішньої політики держави; аналізувати політику ключових світових акторів щодо України в сучасних міжнародних відносинах; встановлювати відповідність механізмів реалізації зовнішньополітичних інтересів України ефективності зовнішньополітичного курсу; визначати правове поле	РН 16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності	1-15

	вирішення актуальних проблем зовнішньої політики України.		
--	---	--	--

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*				
		лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
3 семестр						
Розділ 1. Концептуальні основи зовнішньої політики України						
1	Тема 1. Особливості геополітичного середовища України, його вплив на зовнішню політику України	2	-	2	-	9
2	Тема 2. Концепції зовнішньої політики України, нормативно правова база та механізм формування й реалізації зовнішньої політики України	2	-	2	-	9
3	Тема 3. Україна в міжнародних регіональних і універсальних організаціях	2	-	2	-	9
Розділ 2. Історичні аспекти розбудови зовнішньої політики України						
4	Тема 4. Історичні корені формування засад зовнішньополітичної діяльності Української держави.	2	-	2	-	8
5	Тема 5. Міжнародні зв'язки України періоду козаччини	2	-		-	7
6	Тема 6. Зовнішня політика України 1917-1920 рр.	2	-	2	-	8
7	Тема 7. Міжнародна діяльність України у XX ст.	2	-		-	7
Розділ 3. Сучасний стан розвитку зовнішньої політики України						
8	Тема 8. Особливості відносин України з сусідніми державами.	2	-	2	-	8
9	Тема 9. Відносини Україна-РФ	2	-	2	-	8
10	Тема 10. Кавказький та центрально-азійський регіон в українській політиці.	2	-		-	7
11	Тема 11. Азіатський вектор української зовнішньої політики.	2	-		-	7
12	Тема 12. Відносини України з країнами Заходу	2	-	2	-	11
13	Тема 13. Участь України у системі міжнародної безпеки	2	-		-	7

14	Тема 14. Європейський вибір України і його реалізація на практиці	2	-		-	8
15	Тема 15. Країни Африки та Латинської Америки в зовнішній політиці України.	2	-		-	7
Всього годин		32		16		120

Тематика практичних / семінарських / лабораторних занять

№ Теми	Тематика (назва) практичного/ семінарського/ лабораторного/заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Тема 1	Тема 1. Особливості геополітичного середовища України, його вплив на зовнішню політику України (2 години) 1. ЗПУ як навчальна дисципліна: специфіка, мета, предмет, завдання. 2. Особливості геополітичного становища України 3. Чинники, що впливають на геополітичне становище України 4. Становлення України як суб'єкта міжнародних відносин, а також сучасні проблеми та виклики у зовнішній політиці	2	№1-5
Тема 2	Тема 2. Концепції зовнішньої політики України, нормативно правова база, а також технології реалізації зовнішньої політики України (2 години) 1. Основні принципи, напрями та завдання зовнішньої політики України 2. Стратегія зовнішньополітичної діяльності України 3. Стратегія національної безпеки України 4. Основні технології реалізації зовнішньої політики України	2	№6-11
Тема 3	Тема 3. Україна в міжнародних регіональних і універсальних організаціях (2 годин) 1. Участь України у роботі ООН. 2. Співпраця України з МАГАТЕ, ЮНЕП, ЮНІДО, ВООЗ, МОП, ЮНЕСКО. 3. Участь України в регіональних організаціях (ОЧЕС, ГУАМ) 4. Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями	2	№12-15
Тема 4	Тема 4. Історичні корені формування засад зовнішньополітичної діяльності Української держави (2 години) 1. Утвердження Русі на міжнародній арені 2. Зовнішньополітична діяльність короля Данила 3. Українські позиції в Речі Посполитій	2	№16-17
Тема 5	Тема 5. Зовнішня політика України 1917-		

	1921 рр. (2 години) 1. Зовнішньополітична орієнтація Центральної Ради 2. Зовнішня політика гетьмана Павла Скоропадського та його діяльність на еміграції 3. Дипломатичний корпус УНР 4. Міжнародна діяльність УНР 5. Варшавський договір УНР з Польщею та його наслідки	2	№18-19
Тема 6	Тема 6. Особливості відносин України з сусідніми державами (2 години) 1. Українсько-польські відносини періоду незалежності 2. Відносини України з Туреччиною у 1991-2021 рр. 3. Проблеми та перспективи відносин України з Угорщиною 4. Особливості відносин України з Молдовою та Румунією 5. Українсько-словацьке співробітництво 1991-2021 рр. Еволюція відносин України з Білоруссю.	2	№20-21
Тема 7	Тема 7. Відносини Україна-РФ (2 години) 1. Еволюція політичних відносин України та РФ. 2. Енергетичний чинник українсько-російських відносин. 3. Проблема делімітації та демаркації українсько-російського кордону 4. Гібридна війна Росії проти України	2	№22-23
Тема 8	Тема 8. Відносини України з країнами Заходу (2 години) 1. Партнерство України з США 2. Канада та Велика Британія у зовнішній політиці України 3. Українсько-німецькі відносини 1991-2021 рр. 4. Особливості відносин України з країнами Балтії 5. Інтереси та позиції України в країнах Південної Європи 6. Відносини України з країнами Північної Європи	2	№24-25
Всього годин		16	-

Тематика самостійної роботи

№ Теми	Тема самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Тема 1. Особливості геополітичного	Сприятливі чинники геополітичного становища України	1	№1-5, Додаткова № 9

середовища України, його вплив на зовнішню політику України	Проблеми і загрози геополітичного становища України	2	№1-5, Додаткова №7,8
	Набуття Україною суб'єктності у міжнародних відносинах	2	№1-5, Додаткова №10,20
Тема 2. Концепції зовнішньої політики України, нормативно правова база та механізм формування й реалізації зовнішньої політики України	Новітні виклики національній безпеці України	2	№6-11, Додаткова №12,13
	Пріоритетні напрямки зовнішньої політики України	1	№6-11, Додаткова №14
	Система органів зовнішніх зносин України. МЗС України: історія створення, структура і функціонування. Територіальні департаменти МЗС	2	№6-11, Додаткова №15
Тема 3. Україна в міжнародних регіональних і універсальних організаціях	Проблеми та перспективи співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями	2	№12-15, Додаткова №1-3
	Виклики співпраці України у Вишеградській групі	1	№12-15, Додаткова №16
	Україна в ОБСЄ та Раді Європи	2	№12-15, Додаткова №17
Тема 4. Історичні корені формування засад зовнішньополітичної діяльності Української держави	Становлення Давньоруської держави як суб'єкта міжнародних відносин	1	№16-17, Додаткова №18
	Київська Русь і Візантія	1	№16-17, Додаткова №21
	Давньоруська держава у системі регіональних відносин	1	№16-17, Додаткова №22
	Київська Русь і Степ	1	№16-17, Додаткова №23
Тема 5. Міжнародні зв'язки України періоду козаччини	Відносини Запорізької Січі із Кримським ханством та Османською імперією	2	Додаткова №24
	Гадяцький договір 1657 р.	1	Додаткова №25
	Зовнішньополітичні орієнтири Івана Мазепи	2	Додаткова №26
Тема 6. Зовнішня політика України	Відносини УНР з країнами Антанти	2	Додаткова №27
	Павло Скоропадський: зовнішньополітична діяльність часів	2	Додаткова №28

1917-1920 рр.	Гетьманату та міжнародні проекти в еміграції		
Тема 7. Міжнародна діяльність України у ХХ ст.	Реакція міжнародної спільноти та Голодомор в Україні 1932-1933 рр.	2	Додаткова №29-30
	Україна в зовнішньополітичних планах Німеччини у другій світовій війні	2	Додаткова №31
	УРСР як засновниця ООН	2	Додаткова №32
Тема 8. Особливості відносин України з сусідніми державами	Історична пам'ять як чинник польсько-українських відносин	2	№20-21, Додаткова №33
	Етнічний чинник українсько-угорських відносин	2	№20-21, Додаткова №34
Тема 9. Відносини Україна-РФ	Енергетичний чинник українсько-російських відносин	2	№22-23, Додаткова №35-36
	Інформаційна складова українсько-російської війни	2	№22-23, Додаткова №37
Тема 10. Кавказький та центрально-азійський регіон в українській політиці	Українсько-грузинське партнерство	1	Додаткова №38,39
	Позиції та інтереси України в Центральній Азії	2	Додаткова №40
	Азербайджанська та вірменська діаспори як чинник міждержавних відносин	2	Додаткова №41
Тема 11. Азійський вектор української зовнішньої політики	Економічний чинник українсько-китайських відносин	1	Додаткова №42
	Місце Японії в зовнішній політиці України	2	Додаткова №43
	Новітні тенденції відносин України з Туреччиною	2	Додаткова №44-45
Тема 12. Відносини України з країнами Заходу	Українсько-канадське партнерство	2	№24-25, Додаткова №46
	Військова співпраця України та США	2	№24-25, Додаткова №47
	Новітні тенденції українсько-британського співробітництва	1	№24-25, Додаткова №48
Тема 13. Участь України у системі міжнародної безпеки	Міжнародні військові навчання в Україні у 2014-2021 рр.	2	Додаткова №49
	Перспективи вступу України до НАТО	2	Додаткова №50
Тема 14. Європейський вибір	Угода про асоціацію	2	Додаткова №51

України і його реалізація на практиці	Зовнішня протидія реалізації європейського вибору України	2	Додаткова №51
	Україна у контексті «євро регіонів»	2	Додаткова №51
Тема 15. Країни Африки та Латинської Америки в зовнішній політиці України	Інтереси України на Африканському континенті	2	Додаткова №52
	Перспективні напрямки економічного та технічного співробітництва України з країнами Латинської Америки	2	Додаткова №52
	Можливості залучення української діаспори до просування українських інтересів на Латиноамериканському континенті	1	Додаткова №53
Всього годин		72	-

5. Схема формування оцінки

5.1 Шкала відповідності оцінок:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
Задовільно/Satisfactory		75-81
		64-74
		60-63
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	0-59

5.2 Форми та організація оцінювання:

Поточний контроль:

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів
Виступи на семінарських заняттях	впродовж семестру	32 (8 семінарів *4 бали)
Написання есе	10 тиждень (за обраною зі списку темою)	8 балів
KMP	15 тиждень	20 балів
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання		60 балів

Семестровий контроль:

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Екзамен	40

5.3 Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання знань здобувачів*	
Форма 1. Виступи на семінарських заняттях	
Бали	Критерій
При оцінюванні участі студента/ки у семінарському занятті враховується: – відповідність змісту виступу здобувача питанням, що виносяться на семінарське заняття; – структура виступу (вступ, виклад основного матеріалу, висновки); – ґрунтовність відповіді на запитання аудиторії/викладача; – участь у дискусії та навички ведення дискусії; – уміння використовувати у відповіді/дискусії раніше здобуті знання у рамках освітньої програми; – посилання на першоджерела; – активність здобувача на занятті.	
0	відсутність здобувача на семінарському занятті; здобувач не приймає участі у семінарському занятті
2	підготовка доповіді та виступ на семінарському занятті
1	відповіді на поставлені запитання у контексті доповіді
2	участь у дискусії
Форма 2. Есе	
Есе за запропонованою тематикою здобувач виконує самостійно у відповідності до встановлених критеріїв. При оцінюванні есе враховується: - технічне виконання роботи; - методологія виконання роботи; - уміння використання наявних знань при виконанні роботи; - уміння опрацювання першоджерел та наявної інформації щодо обраної тематики; - уміння послідовно, логічно та чітко викладати матеріал; - уміння узагальнювати отримані результати; - уміння формувати чіткі, логічні рекомендації щодо вирішення зазначеної проблематики; - дотримання принципів академічної доброчесності.	
Бали	Критерій
0	здобувач не надав відповіді на запитання; відповів не вірно
1-12	здобувач надав відповідь, що містить деяку правильну інформацію
13-15	здобувач надав відповідь, що здебільшого розкриває проблему, однак не системно
16-17	здобувач надав відповідь, що повністю, системно розкриває проблему
18-20	здобувач надав відповідь, що повністю, системно розкриває проблему, відповідь має креативний, творчий характер
Форма 3. КМР	

КМР проводиться у письмовій тестовій формі. Тест містить 20 тестових завдань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 1 бал	
Бали	Критерій
0	здобувач не надав відповіді на запитання; відповів не вірно
1	здобувач надав чітку, вірну відповідь

Підсумкова екзаменаційна контрольна робота

Вона має на меті перевірку засвоєння здобувачем теоретичного та практичного матеріалу з дисципліни. Передбачає обов'язкову присутність здобувача вищої освіти.

Структурно складається з:

Вид завдань	Кількість завдань	Максимальна кількість балів
Теоретичні питання	2	$2 \cdot 10 = 20$
Тестові завдання з одним правильним варіантом відповіді	10	$10 \cdot 2 = 20$
Усього		40

Критерії оцінювання теоретичних питань

Бали	Критерії
0	не володіє навчальним матеріалом; не розуміє змісту питання; не в змозі викласти матеріал логічно та послідовно.
2-4	володіє частковими знаннями навчального матеріалу; не в змозі викласти зміст більшої частини теоретичного питання.
6	володіє частковими знаннями навчального матеріалу; викладає основний зміст матеріалу без всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації; допускаються окремі неточності та помилки.
8	достатньо повно володіє навчальним матеріалом; логічно, змістовно, обґрунтовано його викладає; при викладанні питання не вистачає достатньої аргументації; можливі окремі неточності та незначні помилки.
10	в повному обсязі володіє навчальним матеріалом; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичного питання; логічно, змістовно викладає матеріал з достатньою аргументацією.
Мінімальна оцінка 0 балів; Максимальна оцінка 10 балів	

* (за кожною формою оцінювання, зазначеною у п. 5.2)

Примітка:

Визнання Університетом результатів неформального та/або інформального навчання особи – це комплекс процедур, що встановлюють їх відповідність результатам навчання, передбаченим відповідною освітньою програмою (результатам навчання певних освітніх компонентів або програмним результатам навчання), або певному рівню освіти, за підсумками чого приймається рішення про можливість зарахування особи певних освітніх компонентів (складових освітніх компонентів) відповідної освітньої програми (у тому числі, в рамках її вибіркової складової).

Процедури визнання результатів навчання здобувачів усіх форм здобуття освіти та рівнів вищої освіти, здобутих через неформальну та/або інформальну освіту регламентує Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих через неформальну та/або інформальну освіту, Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

6. Методи навчання, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

Методи навчання:

За характером викладення навчального матеріалу:

- словесні;
- наочні;
- практичні.

За організаційним характером навчання:

- методи контролю та самоконтролю у навчанні;
- методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

За логікою сприймання та засвоєння інформації:

- індуктивно-дедуктивні;
- дослідницькі;
- проблемні тощо.

Також активно використовується інтерактивне навчання (активне залучення здобувача вищої освіти до навчального процесу під час дискусій, бесід, мозкові штурми, кейс-методи, рольові та ділові ігри, дебати тощо).

Інструменти та обладнання: Опанування навчальної дисципліни потребує використання мультимедійного обладнання(проектора, ноутбука).

Програмне забезпечення: ліцензія у складі пакету MicrosoftOffice 365 A1 Plusforfaculty.

7. Рекомендована література:

Основна:

- 1) Гольцов А. Г. Геостратегія України в Центральній та Східній Європі. Вісник НТУУ «КПІ» Політологія. Соціологія. Право. 2023. №. 3 (59). С. 19-26. DOI: [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2023.3\(59\).295001](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2023.3(59).295001).
- 2) Стельмах В. Ю., Мельник Н. В., Єрко І. В., Слащук А. М. Геополітичні трансформаційні процеси як домінуючий чинник поступу України в постконфліктний період. Трансформаційна економіка. 2024. 2(07). С. 102-108. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-7-17>.

- 3) Руденко Ю. Проблема формування геополітичної суб'єктності України: історія та сучасність. Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних науках. 2022. Т.5. №.2. С. 151-159. DOI: <https://doi.org/10.15421/342230>.
- 4) Кадол О. М., Кравченко О. В., Сідлецька О. М. Еволюція ролі України в міжнародних відносинах: від становлення державності до формування нової архітектури європейської безпеки (1991–2024). Вісник гуманітарних наук. 2025. №. 6. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15687883>.
- 5) Коптев О.С. Головні проблеми та виклики сучасної зовнішньої політики України. Регіональні студії. 2025. №43. С. 74-78. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2025.43.12>.
- 6) Коптев О.С. Роль України в сучасній системі міжнародної безпеки. Науково-теоретичний альманах Грані. 2025. Т. 28. №. 5. С. 250-260. DOI: <https://doi.org/10.15421/172627>.
- 7) Коптев О. С. Публічна дипломатія як технологія зовнішньої політики України. Міжнародні та політичні дослідження. 2023. №. 36. С. 51-60. DOI: <https://doi.org/10.18524/2707-5206.2023.36.288707>.
- 8) Коптев О. С. Іміджеві технології міжнародних відносин України під час повномасштабного вторгнення російських окупантів. Філософія та політологія в контексті сучасної культури. 2024. №. 16. – С. 189-195. DOI: <https://doi.org/10.15421/352459>.
- 9) Коптев О. С. Легітимаційні технології в міжнародних відносинах: теорія та практика. Серія: Історія. Політологія. 2023. №. 35-36. С. 90-99. DOI: <https://doi.org/10.34079/2226-2830-2023-13-35-36-90-99>.
- 10) Дурман О. Л. Нормативно-правове забезпечення формування та реалізації зовнішньої політики України. Літопис Волині. Всеукраїнський науковий часопис. 2021. Т. 24. С. 212-218. DOI: <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2021.24.34>.
- 11) Міщенко А. Б., Пугач А. В. Легітимність зовнішньої політики України в період формування майбутнього світового порядку. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти. 2023. №. 12. С. 33-46. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-745X.12.2023.292383>.
- 12) Віднянський С. ООН та українська дипломатія в боротьбі за незалежність і територіальну цілісність України в умовах російсько-української війни. The

- International Relations of Ukraine: Scientific Searches and Findings. 2023. №. 32. С. 10-44. DOI: <https://doi.org/10.15407/mzu2023.32.010>.
- 13) Іваницька О. П. Проблеми й шляхи трансформації ООН у контексті російсько-української війни. Політичне життя. 2022. С. 120-132. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2022.3.15>.
 - 14) Латишева В. Бабіна В. «Співробітництво України з міжнародними організаціями в умовах війни: проблеми, напрями та перспективи». Філософія та політологія в контексті сучасної культури. № 15(1). 2023. С. 149-157, DOI: <https://doi.org/10.15421/352317>.
 - 15) Марцеляк О. В. Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями в умовах війни, глобалізації та євроінтеграції. Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. №. 2. С. 651-658. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.02.97>.
 - 16) Дрогомирецька Л., Лахно О., Побережець Г. Переосмислення Київської Русі в сучасній українській історіографії: між імперським міфом та національною самобутністю. Вісник науки та освіти. 2025. № 10(40). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10\(40\)-2656-2679](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10(40)-2656-2679).
 - 17) Дрогомирецька Л. Р. Вплив християнської традиції Візантії на становлення політичної культури України-Русі. Вісник гуманітарних наук. 2025. №. 8. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15686735>.
 - 18) Кобута С. Гадяцька угода в українському науковому дискурсі: еволюція поглядів. Актуальні питання гуманітарних наук. 2025. С. 18-24. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/90-1-3>.
 - 19) Боримський В. Польсько-український союз 1920 р. у сучасній українській історіографії. International Relations of Ukraine: Scientific Searches and Findings. 2024. №. 33. DOI: <https://doi.org/10.15407/mzu2024.33.337>.
 - 20) Бусленко В. Українсько-польські відносини в 2022-2024 рр. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія. 2024. №. 19. С. 36-41. DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-19-4>.
 - 21) Дацків І., Полич М. Становлення та розвиток дипломатичних відносин гетьманату П. Скоропадського з державами Антанти. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Історія, економіка, філософія. 2023. №. 28. С. 33-39. DOI: <https://doi.org/10.32589/2412-9321.28.2023.280594>.

- 22) Турчак О. В., Труба Р. І. Російсько-українські міждержавні відносини напередодні війни 2014 р. Військово-науковий вісник. 2022. №. 37. С. 258-269. DOI: <https://doi.org/10.33577/2313-5603.37.2022.258-269>.
- 23) Савлюк М. Гібридна війна в Україні: сучасні підходи. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія. 2024. №. 17. С. 187-197. DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-17-23>.
- 24) Пашков В. Відносини України та США напередодні повномасштабної російсько-української війни. Історико-політичні проблеми сучасного світу. 2024. №. 50. С. 32-44. DOI: <https://doi.org/10.31861/mhpi2024.50.32-44>.
- 25) Крупеня І., Логвин І. Україна та Сполучені Штати Америки: двосторонні відносини та стратегічне партнерство на сучасному етапі. Консенсус. 2025. №.1. С. 256-265. DOI: <https://doi.org/10.31110/consensus/2025-01/256-265>.

Додаткова:

- 1) Мевша А. В. Історія створення міжнародної морської організації та участь України в її діяльності. Maritime security of the baltic-black sea region: challenges and threats. 2021. С. 142. http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2023/67.pdf.
- 2) Кривдіна І., Моїсєєва Т. Україна та ООН: співпраця в роки незалежності. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2021. №38. С. 199-204. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2021.38.26>.
- 3) Щербина К. С. Реакція ООН на початок повномасштабної агресії Росії проти України. Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. 2022. Т.2. №. 14. С. 72-76. <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/12820>.
- 4) Мельник І. Організаційно-правові засади міжнародної діяльності української центральної ради: історико-правове дослідження. Актуальні проблеми правознавства. 2022. №. 3. С. 16-21. <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/1427>.
- 5) Джос К. В. Особливості законотворення за доби Української Центральної Ради. Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. 2023. С. 90-93. <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/14688>.
- 6) Врема Р. І. Розрив дипломатичних відносин з Росією 2022. Сучасні виклики соціально-політичного розвитку: політико-правові, соціально-економічні та

культурні виміри: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених (м. Одеса, 16 травня 2022 р.). ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus». 2022. С. 22-25.

<http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/14989/1/Vremia%20R.%20I.2022.pdf>.

- 7) Дністрянський М. С. Геополітичні проблеми України. Навчально-методичний посібник. Львів. 2025. 212 с. https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/04/Dnistriansky-M_Heopolitychni-problemy-Ukrainy_2025.pdf.
- 8) Богуш Л. Г. Проблеми і перспективи повоєнного прискорення соціально-економічного розвитку України. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2022. №. 24. С. 18-24. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.24.2022.274806>.
- 9) Поліщук І. Геополітична роль України. Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2022. Т.52. – №. 1. С. 169-177. <https://doi.org/10.21564/2663-5704.52.249960>.
- 10) Чернявський Б. А. Українські землі в системі міжнародних відносин. Суспільно-політичні процеси в Україні та світі: історія, проблеми, перспективи: матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Суми. Сумський державний університет. 2022. С. 295-300. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/88749>.
- 11) Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Левицька О. А. Дуалізм ризиків та загроз міграційних втрат молоді: новітні виклики національній безпеці України. Матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Управління механізмом гарантування фінансово-економічної безпеки соціально-економічних систем різних рівнів функціонування». 2023. с.24-26. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/16170/1/zbirnyk-tez-17-11-23-24-26.pdf>.
- 12) Яковюк І. В. Національна безпека України в умовах нових викликів європейській та євроатлантичній солідарності: монографія. Харків. 2022. 148 с.

<https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/907b69f6-0aae-4c3e-b719-73a2d7fd616a/content>.

- 13) Маркович Х. М. Національна безпека України: понятійно-категоріальне осмислення. Scientific notes of Lviv University of Business and Law. 2023. №. 38. – С. 10-15. <https://nzlulp.org.ua/index.php/journal/article/view/838/763>.
- 14) Юрчишена А. О. Основні напрями діяльності у відносинах України та ЄС. Актуальні проблеми міжнародного та європейського права. погляд молодих вчених. С. 348-351. <https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/11/Materialy-konferentsii-19-zhovtnia-2023.pdf#page=349>.
- 15) Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. / Редкол.: Л.В. Губерський (голова) та ін. — К.: Знання України, 2004. Т. 1. 760 с. — ISBN 966-316-039-X
- 16) Андрощук І. Роль держав вишеградської групи в політико-дипломатичній та військовій підтримці України після повномасштабного вторгнення Російської Федерації. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2023. №51, С. 109-120. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2023.51.13>.
- 17) Копча В. В. Правові поліцейські функції в напрямі Ради Європи та ОБСЄ. Аналітичне-порівняльне правознавство / редкол.: Ю. М. Бисага (голов. ред.), В. В. Заборовський, Д. М. Белов, С. Б. Булеца та ін. ДВНЗ «УжНУ» Ужгород, 2025. №1. С. 36-40 с. 40 (10 назв). <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/323239/313504>.
- 18) Котляр М.Ф. Давньоруська держава кінця XI – початку XII ст. (Від усобиць до стабілізації). Український історичний журнал. 1997. - № 2. - с. 18-28. http://resource.history.org.ua/publ/journal_1997_2_18.
- 19) Головка О.Б. Русь у міжнародному житті Європи IX-XI ст. К., 1994.
- 20) Декларація про державний суверенітет України: Прийнята Верховною Радою України 16 липня 1990 р. Голос України. 1990. №127.
- 21) Ситайло Ю. В. Візантизм як релігійне вчення православ'я. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2024. С. 95. http://www.apfs.nuoua.od.ua/archive/50_2024/50_2024.pdf#page=95
- 22) Михайло Ю. Сутність та особливості середньовічної ідентичності. Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. 2022. №. 1 (33). С. 21-25. DOI: <https://doi.org/10.24061/2411-6181.1.2022.318>.

- 23) Марченко М. Київська Русь у боротьбі з кочовиками до монгольської навали. К. Видавництво «Промінь», 2012. 208 с.
- 24) Пічуріна А. В., Чернуха О. В. Запорізька Січ як унікальне явище українського державотворчого процесу. The 4 th International scientific and practical conference «European congress of scientific discovery». Barca Academy Publishing, Madrid, Spain. 428 p. 2025. с. 301-306. <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/04/EUROPEAN-CONGRESS-OF-SCIENTIFIC-DISCOVERY-1-3.04.25.pdf#page=301>.
- 25) Боляновський А. Основні зовнішні та внутрішні політичні чинники Гадяцької унії: українські обставини, передумови, причини (серпень 1657 р. – вересень 1658 р.). Україна–Польща: історична спадщина і суспільна свідомість. 2022. №. 15. С. 5-34. DOI: <https://doi.org/10.33402/up.2022-15-5-34>.
- 26) Пиріг П. Соціально-економічна політика гетьмана Івана Мазепи. Сіверянський літопис. 2007. № 6. С. 14-23 <https://nasplib.isoftware.kiev.ua/handle/123456789/48607>
- 27) Стецюк А. Дипломатична діяльність УНР: 1917-1919 рр. Історико-політичні проблеми сучасного світу. 2025. №. 51. С. 267-277. DOI: <https://doi.org/10.31861/mhpi2025.51.267-277>.
- 28) Пиріг Р. Я. Діяльність урядів гетьманату Павла Скоропадського: персональний вимір. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України. 2016. – 518 с.
- 29) Чиркова М.Ю. Боротьба за визнання Голодомору 1932-1933 рр. геноцидом як складова міжнародної політики України. Міжнародні відносини та світова політика: нові тренди переосмислення минулого: зб. наук. пр. – Запоріжжя : ЗНУ, 2024. С. 101–107. <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/16445>.
- 30) Двірна, К. П. Голодомор-геноцид 1932–1933 рр. в Україні: еволюція визнання та російсько-українське протистояння. Вісник аграрної історії. Науковий журнал Український державний університет імені Михайла Драгоманова. Київ, 2024. № 47/48. С. 277-292. DOI: <https://doi.org/10.31392/VAH-2024.47-48.26>.
- 31) Левченко Ю. Місце України в планах нацистської Німеччини в роки Другої Світової війни. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Історичні науки. 2012. № 9. С. 237-243. <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/73387d92-96da-4e51-8c1a-dd7079e8da77/content>.

- 32) Пчельніков Д. Ліга Націй як передумова заснування ООН: міжнародно-правовий і політичний вимір участі США. *Public Management and Policy*. 2025. №. 6 (10). DOI: <https://doi.org/10.70651/3041-2498/2025.6.05>.
- 33) Чекаленко Л. Д. Історична пам'ять як чинник внутрішньої і зовнішньої політики Республіки Польща. *Проблеми всесвітньої історії*. 2022. №. 19. С. 34-56. DOI: <http://doi.org/10.46869/2707-6776-2022-19-3>.
- 34) Коцур В. В. Угорський вплив на національну ідентичність населення Закарпаття. *Політикус: наук. журнал*. 2023. № 1. С. 101–109. <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/17732>.
- 35) Енергетична безпека. Кабінет Міністрів України. <https://www.kmu.gov.ua/reformi/ekonomichne-zrostannya/energetychna-bezbeqa>.
- 36) Бучин М. Енергетична війна Російської Федерації проти України як різновид гібридної війни. *Політикус: наук. журнал*. 2023. № 3. С. 13-17. DOI: DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2023-3.2>.
- 37) Синчак Б. Прямоефірна інформаційна війна та російсько-українська війна 2022-го на медійному плацдармі. *Український інформаційний простір*. 2022. №. 2 (10). – С. 85-97. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-7948.10.2022.269826>.
- 38) Анджапарідзе А. Українсько-грузинське стратегічне партнерство: гуманітарне підґрунтя. *Actual Problems of International Relations*. 2011. Т. 1. №. 98. http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/viking/db/ftp/univ/apmv/apmv_2011_098_01.pdf#page=72.
- 39) Романюк Н., Герасимчук М. Сучасні українсько-грузинські відносини. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2021. №. 2 (10). С. 115-135. DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2021-02-115-135>.
- 40) Гольцов А. Г. Геополітичний порядок у Центральній Азії. *Політикус: наук. журнал*. 2024. № 5. С. 127-132. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-5.18>.
- 41) Мамедова П. Організації азербайджанської діаспори та стратегічні напрями їх діяльності. *Науково-теоретичний альманах Грані*. 2024. Т. 27. №. 1. С. 104-107. DOI: <https://doi.org/10.15421/172414>.
- 42) Шу Ч., Яструбський М. Я. Моделювання систем фіскальної політики в умовах українсько-китайської економічної співпраці. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. №. 4. С. 259-275. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-4-35>.

- 43) Алексієвець Л. М., Гавур В. А. Міжнародний контекст підтримки Японією України у 2022 р. Східний світ. 2023. №. 3 (120). С. 77-90. DOI: <https://doi.org/10.15407/orientw2023.03.077>.
- 44) Пашков В. Стратегічне партнерство України та Туреччини на сучасному етапі: від символізму до прагматичної співпраці. Україна в умовах трансформації міжнародної системи. VIII Міжнародна наукова конференція 9 травня 2022 року. 2022. С. 85-93. <https://www.ispc.org.ua/wp-content/uploads/2022/07/Conference-proceedings-05-2022.pdf#page=85>.
- 45) Кудирко, Л., Ватах, Ю. Стратегічне партнерство України та Туреччини у військово-торговельній сфері. Економічний простір, (191), 2024. С. 185-192. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/191-30>.
- 46) Дзюбленко І. М. Тенденції розвитку українсько-канадських відносин у контексті культурної дипломатії. Політикус: наук. журнал. 2021. № 5. С. 28–33. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2021-5.5>.
- 47) Івасечко О., Лопушанський П. Військова допомога США Україні у протидії збройній агресії Росії у 2014–2023 рр. Вісник Львівського університету. Серія: Філософсько-політологічні студії. 2023. С. 259-269. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2023.49.32>.
- 48) Тюріна О. М. Основні напрями та перспективи взаємовідносин між Україною та Великобританією. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія. Івано-Франківськ. 2024. №. 17. С. 212-218 DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-17-26>.
- 49) Бураков, Ю., Проховник П. «Міжнародні навчання за участю Збройних сил України під час російсько-української війни: воєнно-історичний аналіз перебігу та навчально-бойової спрямованості». Воєнно-історичний вісник, Т. 50, №4, 2024. С. 12-17. DOI: <https://doi.org/10.33099/2707-1383-2023-50-4-12-17>.
- 50) Кручиніна О. Україна-НАТО: проблеми та перспективи співпраці в умовах російсько-української війни. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2023. №.2 (16). С. 145-156. DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2023-02-145-156>.
- 51) Дегтяр Р. О. Євроінтеграційні реформи України у сфері інтелектуальної власності через виконання угоди про асоціацію між Україною та європейським

союзом. Нове українське право. 2022. Т.1. С. 109-112. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2022.6.1.14>.

52) Олійник-Дьомочко М. Сучасний стан та перспективи розвитку співпраці між Україною та країнами Африки. Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2025. Т.1. №.64. DOI: <https://doi.org/10.21564/2663-5704.64.324582>.

53) Ілюк Т. В., Горбатюк П. П. Позиціонування України в Латинській Америці: проблеми та перспективи. Вісник Львівського університету. Серія Філософсько-політологічні студії. 2024. №. 52. С. 352-362. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.52.44>.

9. Інформаційні ресурси:

1. <http://library.dsu.dp.ua/> - офіційний сайт наукової бібліотеки ДНУ.
2. <https://www.libr.dp.ua> - офіційний сайт Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки.
3. <http://www.nbuv.gov.ua/> - офіційний сайт Національної бібліотеки імені В. Вернадського
4. www.mfa.gov.ua - офіційний сайт Міністерства закордонних справ України.
5. <https://niss.gov.ua> - Національний інститут стратегічних досліджень (НІСД)
6. <https://razumkov.org.ua> - Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова
7. <http://komzak.rada.gov.ua> - Комітет Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва
8. <http://iwrp.org.ua/> - Інститут світової політики(ІСП)
9. <http://icps.com.ua/> - Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД)
10. <http://prismua.org> - Рада зовнішньої політики «Українська призма»
11. <https://www.fpri.org/country/ukraine/> - Ukraine Foreign Policy Research Institute
12. <https://www.chathamhouse.org/regions/europe/central-and-eastern-europe> - Royal Institute of International Affairs. Chatham House
13. https://www.nato.int/nato-welcome/index_ru.html - НАТО
14. <https://www.un.org/en> - ООН
15. <https://www.osce.org/en> - ОБСЄ

16. <https://www.ap.org/en-gb/> - Ассошіейтед Прес

Нормативно-правова база:

1. Акт проголошення незалежності України: Прийнятий Верховною Радою України 24 серпня 1991 р. // Голос України. – 1991. – № 165.
2. Конституція України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
3. Указ Президента України №392/2020 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» URL <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>.
4. Указ Президента України №448/2021 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року «Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України» URL <https://www.president.gov.ua/documents/4482021-40017>.